

Identitetsdebatten och trosgemenskapen

» Kan jag vara lojal mot ett sammanhang där sådant sägs? «

Det pågår en märklig debatt i Svenska kyrkan just nu. För inte så länge sedan handlade den om identitet i mötet med andra, om omskärelse av pojkar och om sekulär etik. Nu tycks den mest handla om Facebook-kommentarer, domkapitelsanmälningar, strukna meningar och ”motståndarnas” förmodade politiska sympatier, eller kanske snarare om makten att rita upp den ideologiska kartan, om vem som har problemformuleringsprivilegiet. I detta påminner debatten mycket om andra icke-kyrkliga debatter, som den om kulturvänstern som Bengt Ohlsson startade.

Lever vi i en tid med ett ängsligt korrekt politiskt/kyrkligt/kulturellt etablissemang som försöker tysta misshagliga röster, eller lever vi i en tid med kyliga politiska vindar som vi måste vara uppmärksamma på för att de i värsta fall förebådar en ny främlingsfientlig tid? Omvärldsbeskrivningar är ingen oskyldig sak, för ur dem växer också insikter om vad som borde göras. Gemensamt för båda sidor i denna debatt tycks vara tendensen att på den ideologiska kartan placerar sig själv ganska långt från maktkoncentrationen och det gäller både i den kyrkliga och samhällseliga debatten. Men om nästan alla upplever sig försvara något hotat alternativt säga det som inte får sägas, var finns då makten? Och var finns den egna maktanalysen?

Att en (förmodligen ganska liten) grupp människor på *Kyrkans Tidnings* hemsida beskriver Svenska kyrkan som vore det Nordkorea säger inte att den beskrivningen är sann, men den säger att någon upplever denna beskrivning som sann och/eller att någon tjänar på denna beskrivning upprepas och det är skäl nog att ta den på allvar. Att avfärda dessa människor som Sverigedemokrater (om än på riktiga grunder) är ingen lösning, när det är tämligen lätt att komma med sakliga argument.

Bara för att ta ett exempel: En vänsterstyrd kyrka säger många, få se nu, M+KD+FP+C har 106 mandat i kyrkomötet, S+MP+V har 82. En majoritet av prästerna säger sig i *Kyrkans Tidnings* valundersökning från 2010 rösta borgligt, enbart runt 10 % tänkte rösta på S (men desto fler på MP). Vänsterstyrd?

För inte så länge sedan var formuleringen ”vi förutsätter att du delar Svenska kyrkans tro och värderingar” vanlig i platsannonser. Numera är formuleringen om Svenska kyrkans värderingar ofta struken, för vilka är de? Många av dem som pratar om kristna värderingar brukar ju syfta på typ abortmotstånd och motstånd mot samkönade äktenskap och det är ju som bekant inte

detsamma som Svenska kyrkans värderingar. Istället har påståendet ”kyrkan ska inte vara en åsiktsgemenskap utan en trosgemenskap” blivit vanlig. Den debatt som nu pågår och som har så tydliga politiska dimensioner väcker frågan om det rimliga i det påståendet. Finns den isolerade trosgemenskapen? Och har den i så fall inga ideologiska gränser? Kan jag läsa berättelsen om Jesu möte med den kananeiska kvinnan och lämna mina politiska uppfattningar om t.ex. migrationsfrågor utanför texttolkningen? Säger inte min syn på jungfrufödelse något, inte bara om min bibelsyn utan också om min syn på kön? Ja, kan jag ens läsa strukturutredningen utan att min politiska karta ger sig tillkänna? Röstar vi som vi tror eller tror vi som vi röstar?

Jag tror att vi alla har upplevt situationer då någon vi borde dela lojalitet med, t.ex. en kollega, yttrat något i våra ögon så korkat eller så vedervärdigt, att det gör någonting med den egna identiteten. Kan jag vara lojal mot ett sammanhang där sådant sägs? Toleransens gränser provas. För gränser har vi ju alla. Om inte annat så kommer den ena toleransen eller grundvärderingen förr eller senare att krocka med den andra. Och toleransens gränser säger någonting om värderingarnas eller trons epicentrum. I svaret från Stockholms stifts domkapitel på den skrivelse som Anna Karin Hammar inkommit med angående Annika Borgs agerande i omskärelsedebatten skrivs att ”vi kommer därför att initiera ett fördjupat samtal om ömsesidig respekt i debatten bland stiftets anställda”. Det är bra, mycket bra men jag hoppas att det samtalet inte stannar i Stockholm och jag hoppas att det inte stannar vid en diskussion om vilka formuleringar som är lämpliga i sociala medier. Att debatten upplevs förråd är problematisk, att diskussionsrymden upplevs krympt är nästan ännu värre. Så ja, det är viktigt att vi betar oss någorlunda belevat, men en förråd debatt bryts inte av att vi lutar oss tillbaka, slutar skriva taskigheter på Facebook och pratar om Jesus (för det är vi väl överens om att han är vårt centrum?). Här behövs istället rejäla diskussioner om vilka grundvärderingar vi kopplar till vår tro och vår kyrkas identitet och var gränserna för vår tolerans går. För det teologiska i är högsta grad politiskt.

ELIN ENGSTRÖM

